

สรุปผลการวิจัย ปัญหาและข้อ เสนอแนะ

4.1 สรุปผลการวิจัย

4.1.1 สรุปผลการประมาณจำนวนคนงานไทยและรายได้เข้าสู่ประเทศจากคนงาน

ไทยในตะวันออกกลาง เพื่อการวิเคราะห์อนุกรมเวลา

ในเบื้องต้น ทำการประมาณจำนวนคนงานไทยในตะวันออกกลาง โดยวิธีประมาณจากจำนวนเงินโอน และจำนวนบัญชีเงินโอน เปรียบเทียบค่าประมาณจากทั้ง 2 วิธี ประกอบกับเหตุผลต่าง ๆ เช่น การเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวนบัญชีของ ธนาคารแห่งประเทศไทย พร้อมทั้งศึกษาแนวโน้มข้อมูลจำนวนเงินโอนของ ธนาคารแห่งประเทศไทยเช่นกัน ผลสรุปคือ ค่าประมาณโดยวิธีประมาณจากเงินโอน เป็นวิธีที่ให้ค่าคลาดเคลื่อนต่ำกว่า ดังนั้นจึงใช้วิธีประมาณจากจำนวนเงินโอนในการประมาณคนงานไทยในประเทศซาอุดีอาระเบียและประเทศอื่น ๆ ในแถบตะวันออกกลาง จำแนกรายเดือน ตั้งแต่ปี พ.ศ.2524-2529 ภายใต้ข้อจำกัด คือ สัดส่วนคนงานที่โอนเงินผ่านประเทศในตะวันออกกลางโดยตรง สัดส่วนคนงานที่โอนเงินผ่านประเทศที่สาม สัดส่วนคนงานที่ไม่ได้ส่งเงินผ่านระบบธนาคาร และสัดส่วนคนงานตามประเภทฝีมือ ณ เดือนใด ๆ ของปีเดียวกัน มีค่าไม่เปลี่ยนแปลง

สำหรับการประมาณรายได้เข้าสู่ประเทศจากคนงานไทยในตะวันออกกลางนั้น ทำการประมาณรายได้จากคนงานไทยที่ทำงานอยู่ในประเทศซาอุดีอาระเบีย และประเทศอื่น ๆ โดยใช้ข้อมูลจำนวนคนงานไทยที่ประมาณได้ดังกล่าวแล้วข้างต้น เป็นฐานในการประมาณรายได้เข้าสู่ประเทศ จำแนกรายเดือน ตั้งแต่ปี พ.ศ.2524-2529 ภายใต้ข้อจำกัด คือ สัดส่วนคนงานตามประเภทฝีมือ ณ เดือนใด ๆ ของปีเดียวกัน มีค่าไม่เปลี่ยนแปลง

4.1.2 สรุปผลการวิเคราะห์หอนุกรมเวลา

ในขั้นแรก ศึกษาหาสมการแนวโน้มที่เหมาะสมกับข้อมูล โดยพิจารณาสมการแนวโน้ม 3 รูปแบบ คือ แนวโน้มเชิงเส้น แนวโน้มเชิงพหุนาม และแนวโน้มเอ็กซ์โพเนนเชียลดีกรีสอง ทดสอบสมการที่เหมาะสมโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนประกอบกับการพิจารณาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่าประมาณ ในที่สุดได้สมการแนวโน้มที่เหมาะสมกับข้อมูลดังนี้

- (1) สมการแนวโน้มแสดงจำนวนคนงานไทยในประเทศชวาอุดีอาระเบีย

$$\hat{Y} = 169406.899 + 1352.292X - 63.820X^2$$

- (2) สมการแนวโน้มแสดงจำนวนคนงานไทยในประเทศอื่น ๆ แถบ

ตะวันออกกลาง

$$\hat{\log Y} = 4.9432 + 0.00477X - 0.00024X^2$$

เมื่อ \hat{Y} แทนแนวโน้มจำนวนคนงานไทยในประเทศชวาอุดีอาระเบีย

และประเทศอื่น ๆ ตามลำดับ

X แทนระยะเวลา (เดือน)

- (3) สมการแนวโน้มแสดงรายได้เข้าประเทศจากคนงานไทยในประเทศ

ชวาอุดีอาระเบีย

$$\hat{\log Y} = 3.10221 + 0.00371X - 0.00032X^2$$

- (4) สมการแนวโน้มแสดงรายได้เข้าประเทศจากคนงานไทยในประเทศ

อื่น ๆ แถบตะวันออกกลาง

$$\hat{\log Y} = 2.81194 + 0.00281X - 0.00027X^2$$

เมื่อ \hat{Y} แทนแนวโน้มรายได้เข้าประเทศจากคนงานไทยในประเทศ

ชวาอุดีอาระเบียและประเทศอื่น ๆ ตามลำดับ

X แทนระยะเวลา (เดือน)

(การหาแนวโน้มรายได้เข้าประเทศ มีข้อจำกัดคือ ไม่รวมรายได้ที่คนงานนำติดตัวกลับ รวมทั้งสิ่งของเครื่องใช้ที่คนงานซื้อกลับมาก)

เมื่อได้ล้มการแนวโนมที่เหมาลลลลล ในขั้นถัดมา หากค่าดัชนีฤดูกาลมาปรับค่าแนวโนม เพื่อให้ค่าพยากรณ์ใกล้ความจริง โดยวิธีการเฉลี่ยเคลื่อนที่ 12 เดือน แบบเข้าสู่กึ่งกลาง

สำหรับการพยากรณ์ในช่วงเดือนมกราคม-ธันวาคม พ.ศ. 2530 มีข้อสังเกตว่า สิ่งต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อข้อมูลในอดีตและปัจจุบัน ยังคงมีอยู่ในอนาคต ผลการพยากรณ์ในช่วงเวลาดังกล่าวปรากฏว่า

(1) จำนวนคนงานไทยในตะวันออกกลาง มีแนวโน้มลดลง โดยในช่วงก่อนหน้านี้ มีคนงานไทยมากกว่า 2 แสนคน ที่ทำงานอยู่ในตะวันออกกลาง ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานของการวิจัย ข้อที่ 1

(2) การพยากรณ์รายได้เข้าประเทศ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตั้งแต่ปี 2524 จนกระทั่งถึงปี พ.ศ. 2528 แนวโนมเริ่มลดลง เนื่องจากตลาดแรงงานในตะวันออกกลางใกล้ถึงจุดอิ่มตัว ประกอบกับค่าจ้างเริ่มลดลง สำหรับช่วงเดือนมกราคม-ธันวาคม พ.ศ. 2530 รายได้เข้าประเทศในแต่ละเดือนยังคงมีแนวโน้มลดลง และคาดว่าเมื่อสิ้นปี พ.ศ. 2530 จะมียาได้จากคนงานไทยในตะวันออกกลางเข้าสู่ประเทศรวมทั้งสิ้น ประมาณ 12,890 ล้านบาท

4.1.3 สรุปผลการวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของคนงาน

(1) ลักษณะทางประชากรและสังคม

กลุ่มคนงานที่เดินทางเป็นครั้งแรก อายุเฉลี่ยของคนงานประมาณ 30 ปี คนงานประมาณครึ่งหนึ่งจากการสำรวจมีภูมิลำเนาอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คนงานส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับประถม คิดเป็นร้อยละ 81.3 เป็นผู้ที่ไม่สมรสแล้ว ร้อยละ 61.6 เฉพาะคนงานที่ไม่สมรสแล้ว มีบุตรโดยเฉลี่ยประมาณ 2 คน จำนวนผู้ที่เป็นการจะต้องรับผิดชอบเลี้ยงดูประมาณ 2 คน (ไม่รวมบุตรและภรรยา) อาชีพเดิมของคนงานส่วนใหญ่ทำงานด้านเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 47.7 ของคนงานทั้งหมด และคนงานมีประสบการณ์ในตำแหน่งงานที่กำลังจะไปประมาณคนละ 5.3 ปี

กลุ่มคนงานที่เคยเดินทางไปแล้ว อายุเฉลี่ยของคนงานประมาณ 35 ปี คนงานส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คิดเป็นร้อยละ 36.2

คนงานส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถม ร้อยละ 76.4 คนงานที่ล้มรลแล้วคิดเป็นร้อยละ 82.9 โดยเฉลี่ยมีบุตรประมาณ 2 คน ต้องรับผิดชอบเลี้ยงดูผู้อื่นประมาณ 3 คน อาชีพเดิมส่วนใหญ่เป็นคนงานกึ่งฝีมือและมีฝีมือ คิดเป็นร้อยละ 56.9 และมีประสบการณ์ในตำแหน่งที่ก่าส่งจะกลับไปใหม่ประมาณคนละ 8.2 ปี

(2) ลักษณะทางเศรษฐกิจ

กลุ่มคนงานที่เดินทางเป็นครั้งแรก รายได้เดิมของคนงานเฉลี่ยประมาณ 1,629 บาทต่อเดือน ก่อนเดินทางมีหนี้สิน (ไม่รวมหนี้สินเนื่องจากการไปทำงาน) เฉลี่ยประมาณคนละ 28,247 บาท การเดินทางไปตะวันออกกลางนี้ ก่อให้เกิดหนี้สินประมาณคนละ 35,561 บาท และ ก่อนเดินทางคนงานมีทรัพย์สินประมาณคนละ 111,036 บาท

กลุ่มคนงานที่เคยเดินทางไปมาแล้ว คนงานมีรายได้เดิมภายในประเทศเฉลี่ยประมาณคนละ 2,744 บาทต่อเดือน รายได้ที่ได้รับครั้งสุดท้ายในตะวันออกกลางประมาณคนละ 12,667 บาทต่อเดือน หนี้สิน (ไม่รวมหนี้สินจากการไปตะวันออกกลางครั้งปัจจุบัน) ประมาณคนละ 56,833 บาท การเดินทางกลับไปนี้ก่อให้เกิดหนี้สินประมาณคนละ 33,192 บาท ก่อนเดินทางครั้งแรกคนงานมีทรัพย์สินเฉลี่ยประมาณคนละ 132,542 บาท ก่อนเดินทางครั้งปัจจุบัน คนงานมีทรัพย์สินเฉลี่ยประมาณคนละ 233,066 บาท

(3) ลักษณะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปตะวันออกกลาง

กลุ่มคนงานที่เดินทางเป็นครั้งแรก ค่าใช้จ่ายในการเดินทางรวมทั้งค่านายหน้าประมาณคนละ 40,145 บาท ประเทศที่คนงานส่วนใหญ่ก่าส่งจะเดินทางไปคือประเทศซาอุดีอาระเบียคิดเป็นร้อยละ 64.2 ของคนงานทั้งหมด คนงานได้รับค่าจ้างประมาณคนละ 6,203 บาทต่อเดือน และคนงานคาดว่าจะได้รับรายได้ (รวมค่าจ้าง) ประมาณคนละ 8,030 บาทต่อเดือน เหตุผลของคนงานที่ตัดสินใจไปทำงานส่วนใหญ่ คือ ตัวคนงานและครอบครัวก่าส่งเดือดร้อน คิดเป็นร้อยละ 40.6 ของคนงานทั้งหมด

กลุ่มคนงานที่เคยเดินทางไปมาแล้ว ค่าใช้จ่ายรวมทั้งค่านายหน้าในการเดินทางครั้งแรกประมาณคนละ 31,502 บาท ในการเดินทางครั้งนี้ค่าใช้จ่ายประมาณคนละ 37,493 บาท ประเทศที่คนงานส่วนใหญ่ก่าส่งจะเดินทางไปคือ ประเทศซาอุดีอาระเบีย

คิดเป็นร้อยละ 70.2 คนงานจะได้รับค่าจ้างจากการไปครั้งนี้ประมาณคนละ 8,426 บาทต่อเดือน และคนงานคาดว่าจะได้รับรายได้ (รวมค่าจ้าง) ประมาณคนละ 10,669 บาทต่อเดือน เหตุผลของคนงานที่ตัดสินใจกลับไปอีก ส่วนใหญ่คือ ต้องการสร้างหลักฐานที่มั่นคงให้แก่ครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 35.0 ของคนงานทั้งหมด

4.1.4 สรุปผลการวิเคราะห์ห้องค้ประกอบหลัก

(1) การหาปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจของคนงานที่ไปทำงานใน
ตะวันออกกลาง เป็นครั้งแรก

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ปัจจัยที่มีความสำคัญสูงสุดต่อการตัดสินใจ คือ รายได้เดิมของคนงานภายในประเทศ ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ปัจจัยที่มีความสำคัญรองลงมาคือ สถานภาพสมรสของคนงาน อายุของคนงาน ประสบการณ์ของคนงาน การศึกษาของคนงาน รายได้ที่คนงานคาดว่าจะได้รับ หนี้สินของคนงาน (ไม่รวมหนี้สินเนื่องจากการไปตะวันออกกลาง ในครั้งนี้) และจำนวนผู้ที่ เป็นภรรยาซึ่งตัวคนงานต้องรับผิดชอบเลี้ยงดู ตามลำดับ

จากผลการวิเคราะห์พบว่า รายได้เดิมของคนงานและการศึกษาของคนงานมีความสำคัญเป็นอันดับ 1 และ 5 ตามลำดับ ซึ่งค่าน้ำหนักของปัจจัยทั้งสองในองค์ประกอบที่ 1 มีค่ามากกว่า 0.5 กล่าวได้ว่า ปัจจัยทั้งสอง เป็นปัจจัยสำคัญต่อการตัดสินใจไปทำงาน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 2 แต่สำหรับรายได้ที่คนงานคาดว่าจะได้รับในตะวันออกกลาง มีความสำคัญเป็นอันดับ 6 และ ค่าน้ำหนักไม่ถึง 0.5 จึงอาจกล่าวได้ว่า ปัจจัยนี้มีความสำคัญต่อการตัดสินใจน้อย ทั้งนี้เนื่องจากค่าน้ำหนักต่ำและเป็นลบ แสดงว่า แม้คนงานจะคาดว่าจะรายได้ที่จะได้รับจากการไปครั้งนี้ต่ำ ก็ยังคงตัดสินใจเดินทางไป เพราะอาจเชื่อว่าแม้รายได้จะต่ำแต่เมื่อเทียบกับรายได้ในประเทศแล้วคงสูงกว่า

(2) การหาปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจกลับไปตะวันออกกลาง
อีกของผู้ที่เคยไปมาแล้ว

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ปัจจัยที่มีความสำคัญสูงสุดต่อการตัดสินใจกลับไปอีก คือ รายได้ที่คนงานเคยได้รับจากการทำงานครั้งสุดท้ายในตะวันออกกลาง ซึ่งเป็นสิ่งจูงใจมากที่สุดที่ทำให้คนงานกลับไปอีก ปัจจัยที่มีความสำคัญรองลงมาคือ รายได้ที่คนงาน

คาดว่าจะได้รับจากการไปครั้งนี้ รายได้เดิมของคนงานภายในประเทศ มูลค่าทรัพย์สิน
สุทธิที่เพิ่มขึ้น การศึกษาของคนงาน ระยะเวลาที่คนงานเคยอยู่ในตะวันออกกลาง สถาน-
ภาพล้มละลายของคนงาน ประสบการณ์ของคนงาน หนี้สินของคนงาน (ไม่รวมหนี้สินจากการไป
ครั้งนี้) จำนวนผู้ที่ เป็นภรรยาของคนงาน และอายุของคนงาน ตามลำดับ

จากผลการวิเคราะห์พบว่า รายได้ที่คนงานเคยได้รับในตะวันออก
กลาง รายได้เดิมของคนงานภายในประเทศ หนี้สินของคนงาน มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 1,
3 และ 9 ตามลำดับ ซึ่งค่าน้ำหนักของปัจจัยทั้งสามในองค์ประกอบที่ 1 มีค่ามากกว่า 0.5
อาจกล่าวได้ว่าปัจจัยทั้งสามเป็นปัจจัยสำคัญต่อการตัดสินใจกลับไปทำงานอีก ซึ่งเป็นไปตาม
สมมุติฐานของการวิจัยข้อที่ 3 แต่สำหรับจำนวนผู้ที่ เป็นภรรยาของคนงานซึ่งมีความสำคัญเป็น
อันดับ 10 มีค่าน้ำหนักไม่ถึง 0.5 และมีทิศทางเป็นลบจึงอาจกล่าวได้ว่าปัจจัยนี้มีความสำคัญ
ต่อการตัดสินใจกลับไปต่ำ

4.2 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

4.2.1 ปัญหาการประมาณจำนวนคนงานไทยในตะวันออกกลาง โดยทางตรงเป็น
เรื่องที่ยากยิ่งยากมาก ยังไม่มีหน่วยงานใดเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบถ้วน เช่น ข้อมูลของ
กรมแรงงาน มีแต่สถิติคนงานที่เดินทางไปโดยผ่านกรมแรงงาน ในอดีตนั้นคนงานที่เดินทางไป
ส่วนใหญ่ สำนักงานศตหางานเถื่อน เป็นผู้ลักลอบส่งไป ซึ่งมีเป็นจำนวนมาก

การวิจัยนี้ ได้ประมาณจำนวนคนงานโดยทางอ้อม โดยใช้วิธีประมาณจาก
จำนวนเงินโอน ดังนั้นค่าประมาณจะคลาดเคลื่อนมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับ การเก็บรวบรวมข้อมูล
จำนวนเงินโอนว่ามีความครบถ้วนมากน้อยแค่ไหน ถ้าหากการเก็บรวบรวมข้อมูลมีความคลาด-
เคลื่อนมาก ก็จะทำให้ค่าประมาณมีความคลาดเคลื่อนมากตามไปด้วย นอกจากนี้การประมาณ
ดังกล่าวกระทำภายใต้ข้อจำกัด คือ สิ่งต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อข้อมูลอนุกรมในอดีตและปัจจุบันยัง
คงมีอยู่ในอนาคต แต่ในสภาพความเป็นจริงแล้ว ยังมีปัจจัยหลายประการที่ไม่สามารถควบคุม
และเปลี่ยนแปลงได้เสมอ โดยเฉพาะปัจจัยทางการเมืองและการเศรษฐกิจ เช่น ภาวะตลาด
น้ำมันโลก ซึ่งเป็นแหล่งรายได้หลักของประเทศในตะวันออกกลาง ตลอดจนนโยบายของแต่ละ
ประเทศอาจเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา

สำหรับข้อเสนอแนะของปัญหานี้ อาจทำได้โดย

(1) ควรมีการติดต่อระดับสูงกับประเทศที่มีคนงานไทยไปทำงาน เพื่อขอทราบจำนวนคนงานไทยที่แท้จริง

(2) ให้มีความร่วมมือกันอย่างจริงจัง ระหว่าง 3 หน่วยงาน คือ กรมแรงงาน กรมตำรวจ และกระทรวงการต่างประเทศ ในการสกัดกั้นการลักลอบส่งคนงาน โดยไม่ผ่านขั้นตอนของกรมแรงงาน ควรที่จะมีการเก็บรวบรวมข้อมูลสถิติคนงานที่เดินทางกลับ เพื่อสามารถประมาณจำนวนคนงานได้โดยตรง

(3) สำหรับผู้ที่สนใจจะทำวิจัยต่อไป ในการประมาณจำนวนคนงานไทย ในตะวันออกกลาง นอกจากจะใช้การวิเคราะห์หอนุกรมเวลาแล้ว ก็อาจที่จะใช้วิธีวิเคราะห์สมการถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) โดยศึกษาถึงตัวแปรต่าง ๆ ที่มีผลต่อจำนวนคนงานไทยในตะวันออกกลาง และสามารถพยากรณ์ค่าในอนาคตได้

4.2.2 ปัญหาที่พบในการวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจไปทำงาน ในตะวันออกกลาง ด้วยวิธีวิเคราะห์หอนุกรมประกอบหลักคือ การกำหนดตัวแปรอิสระลงในสมการ เนื่องจากสมการไม่มีค่าของตัวแปรตาม (ศึกษาแต่คนงานที่ตัดสินใจเดินทางไป) ดังนั้นจึงไม่สามารถทดสอบหาตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามก่อนได้ ผู้วิจัยจึงกำหนดตัวแปรขึ้น โดยอาศัยการศึกษาจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ปรากฏว่า เปอร์เซนต์ความแปรปรวนอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่สูงนัก

สำหรับข้อเสนอแนะของปัญหานี้ คือ สำหรับผู้ที่สนใจจะทำการวิจัยต่อไป อาจสนใจศึกษาถึงผู้ที่ไม่คิดจะไปทำงานในต่างประเทศ ทำให้วัดค่าของตัวแปรตามได้ และสามารถทดสอบหาตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม ก่อนที่จะวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจได้ นอกจากนี้ยังสามารถใช้วิธีวิเคราะห์แบบอื่นได้อีก เช่น การวิเคราะห์จำแนกประเภท (Discriminant Analysis) หรือการวิเคราะห์ความถดถอย (Regression Analysis) เป็นต้น